EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 5.11.2026
COM(2026) 597 final

2026/0344 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

mis käsitleb Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse konventsiooni Euroopa Liidu nimel allkirjastamist küsimustes, mis ei ole seotud õigusalase koostööga tsiviil- ja kriminaalasjades

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Käesolev ettepanek käsitleb Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse konventsiooni (edaspidi „konventsioon“) Euroopa Liidu nimel allkirjastamist küsimustes, mis ei ole seotud õigusalase koostööga tsiviil- ja kriminaalasjades. Samal ajal esitab komisjon ka ettepaneku, mis käsitleb konventsiooni allkirjastamist küsimustes, mis ei ole seotud õigusalase koostööga tsiviil- ja kriminaalasjades (vt ettepanek COM(2026) 594). Lisaks sellele kavatseb ta sobival ajal esitada ettepanekud, mis käsitlevad konventsiooni sõlmimist küsimustes, mis on seotud õigusalase koostööga tsiviil- ja kriminaalasjades, ning küsimustes, mis ei ole seotud õigusalase koostööga tsiviil- ja kriminaalasjades, samuti ettepaneku võtta vastu Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 218 lõike 9 kohane otsus seisukoha kohta, mille liikmesriigid võtavad Euroopa Liidu nimel Euroopa Nõukogu ministrite komitees otsuse osas, mis käsitleb advokaadikutse kaitse eksperdirühma (GRAVO) ja konventsiooniosaliste komitee tegevuse rahastamise toetamise korda.

Advokaatidel on demokraatlikus ühiskonnas tähtis roll. Nad on kesksel kohal õigusriigi kaitsmisel, õigusemõistmisele juurdepääsu tagamisel ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse kindlustamisel. Advokaate rünnatakse siiski üha enam seetõttu, et nad tegutsevad oma kutsealal. Neid ahistatakse, ähvardatakse, rünnatakse või sekkutakse nende töökohustuste täitmisse ja seda tehakse ka Euroopa Liidus.

Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse konventsioon on vastus tekkinud olukorrale. Selle eesmärk on kaitsta advokaate ja nende kutseühendusi, millel on tähtis roll advokaatide kui üksikisikute, aga ka advokaatide kui elukutse esindajate õiguste ja huvide kaitsmisel. Konventsioonis käsitletakse õigust tegutseda advokaadi kutsealal, kutsealaseid õigusi, sõnavabadust, kutse-eetikat ning advokaatidele ja nende kutseühendustele kehtestatud konkreetseid kaitsemeetmeid. See on esimene rahvusvaheline õiguslikult siduv leping, mis käsitleb advokaadikutse kaitset ja mis on allakirjutamiseks avatud ka muudele riikidele peale Euroopa Nõukogu liikmesriikide. Konventsiooni sätete järgimist jälgivad GRAVO ja konventsiooniosaliste komitee.

Liit peab advokaatide kaitsmist rünnakute eest väga oluliseks, sest sedasi kaitstakse ELi üldisi väärtusi, nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu (ELi lepingu) artiklis 2. Seetõttu on konventsiooni eesmärgid kooskõlas liidu eesmärkidega.

Osa konventsiooni sätetest, mis käsitlevad advokaatide kutsealaste õiguste ja kutsealal tegutsevate advokaatide kaitse teatavaid aspekte, on juba leidnud oma koha ka ELi õiguses. Nende hulka kuuluvad järgmised: ELi menetlusõiguste *acquis*', mille moodustavad direktiiv 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses,[1] direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet,[2] direktiiv

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta direktiiv 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses (ELT L 280, 26.10.2010, lk 1–7).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet (ELT L 142, 1.6.2012, lk 1–10).

2013/48/EL, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses,[3] direktiiv (EL) 2016/343, millega tugevdatakse süütuse presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kriminaalmenetluses kohtulikul arutelul,[4] direktiiv (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatisi,[5] ning ELi siseturu *acquis*' õigusaktid, mille hulka kuuluvad direktiiv (EL) 2016/1919, milles käsitletakse tasuta õigusabi andmist kahtlustatavatele ja süüdistatavatele kriminaalmenetluses ning isikutele, kelle üleandmist taotletakse Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses,[6] direktiiv (EL) 2024/1069 (vaigistushagide vastane direktiiv),[7] direktiiv 77/249/EMÜ õigusteenuste osutamise vabaduse kohta,[8] direktiiv 98/5/EÜ, millega hõlbustatakse alalist tegutsemist advokaadi kutsealal muus liikmesriigis,[9] ja direktiiv 2006/123/EÜ (teenuste direktiiv)[10].

Ministrite komitee võttis konventsiooni vastu 12. märtsil 2025 ja see avati allkirjastamiseks Luxembourgis 13. mail 2025.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on algatada protsess konventsiooni allkirjastamiseks liidu nimel vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikele 5 küsimustes, mis ei ole seotud õigusalase koostööga tsiviil- ja kriminaalasjades.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Konventsioon on esimene rahvusvaheline õiguslikult siduv vahend, mis käsitleb põhjalikult advokaadikutse kaitset. Sellega edendatakse Euroopa Nõukogu liikmete ning konventsiooniosalisteks saada võivate teiste rahvusvaheliste partnerite hulgas peamisi standardeid kõikides õigusvaldkondades, sealhulgas kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö alal (eelkõige sellistes valdkondades nagu menetlusõigused ja menetluslikud tagatised kriminaalmenetluses), tsiviilasjades tehtava õigusalase koostöö alal, töötajate vaba liikumise alal ja teenuste osutamise vabaduse alal.

---

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/48/EL, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses ning õigust lasta teavitada vabaduse võtmisest kolmandat isikut ja suhelda vabaduse võtmise ajal kolmandate isikute ja konsulaarasutustega (ELT L 294, 6.11.2013, lk 1–12).

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/343, millega tugevdatakse süütuse presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kriminaalmenetluses kohtulikul arutelul (ELT L 65, 11.3.2016, lk 1–11).

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatisi (ELT L 132, 21.5.2016, lk 1–20).

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1919, milles käsitletakse tasuta õigusabi andmist kahtlustatavatele ja süüdistatavatele kriminaalmenetluses ning isikutele, kelle üleandmist taotletakse Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses (ELT L 297, 4.11.2016, lk 1–8).

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1069, milles käsitletakse avalikus elus osalevate isikute kaitsmist ilmselgelt põhjendamatute nõuete või kuritarvituslike kohtumenetluste (avalikus elus osalemise vastased strateegilised hagid) eest (PE/88/2023/REV/1, ELT L, 2024/1069, 16.4.2024).

8 Nõukogu 22. märtsi 1977. aasta direktiiv 77/249/EMÜ õigusteenuste osutamise vabaduse tulemuslikuma elluviimise kohta (EÜT L 78, 26.3.1977, lk 17–18).

9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 1998. aasta direktiiv 98/5/EÜ, millega hõlbustatakse alalist tegutsemist advokaadi kutsealal muus liikmesriigis kui see, kus omandati kutsekvalifikatsioon (EÜT L 77, 14.3.1998, lk 36–43).

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT L 376, 27.12.2006, lk 36–68).

Konventsiooni artikli 2 lõike 2 punkt b („Kohaldamisala“ – advokaadid, kes osutavad teises konventsiooniosalises oma päritoluriigi kutse alusel õigusteenuseid) ning artikkel 5 („Õigus tegutseda“), artikkel 6 („Advokaatide kutsealased õigused“) ja artikkel 8 („Distsiplinaarvastutus“) kattuvad sisuliselt direktiiviga 77/249/EMÜ õigusteenuste osutamise vabaduse kohta, direktiiviga 98/5/EÜ, millega hõlbustatakse alalist tegutsemist advokaadi kutsealal muus liikmesriigis, ja direktiiviga 2006/123/EÜ (teenuste direktiiv).

Konventsiooni artikkel 5 „Õigus tegutseda“ ja artikkel 6 „Advokaatide kutsealased õigused“ kattuvad liidu normidega, mis on sätestatud direktiivis 77/249/EMÜ (õigusteenuste osutamise kohta) ja direktiivis 98/5/EÜ (advokaadi kutsealal tegutsemise kohta) ELi advokaatide õiguse kohta osutada teenuseid teises liikmesriigis, ning direktiivi 2006/123/EÜ (teenuste direktiiv) artiklis 10, millega nähakse ette autoriseerimisskeemid, mis põhinevad kriteeriumidel, mis välistavad pädevate asutuste hindamisõiguse meelevaldse kasutamise.

Konventsiooni artikkel 8 („Distsiplinaarvastutus“) kattub direktiiviga 98/5/EÜ niivõrd, kuivõrd direktiivis nõutakse, et otsused, millega kehtestatakse distsiplinaarmeetmed, on vaidlustatavad sõltumatus kohtus või vaidluste lahendamise organis.

Konventsioon ei näi välistavat olukorda, et töösuhtes olevatel advokaatidel on füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate advokaatidega sama põhiõigus tegutseda ja samad kutsealased õigused. Selleks et tagada vastavus Euroopa Liidu Kohtu praktikale,[11] peab liit seetõttu esitama konventsiooni artikli 20 lõike 1 kohase deklaratsiooni, et konventsiooni artikli 3 punkti a kohaldamisel ei hõlma mõiste „advokaat“ isikuid, kellel on oma kliendiga töösuhe.

Lisaks on kavas esitada konventsiooni artikli 6 lõike 3 tõlgendamise kohta deklaratsioon, mille kohaselt liit on seisukohal, et konventsiooni allkirjastamine ja sõlmimine liidu poolt ei piira kutsesaladuse hoidmise kohaldamisala ja tingimusi liidu õigusnormide täitmise tagamise menetlustes, nagu need on kindlaks määratud liidu õiguses ja eelkõige Euroopa Liidu Kohtu praktikas[12].

Peale selle peaks liit jätma endale vastavalt konventsiooni artiklile 21 õiguse mitte kohaldada konventsiooni artikli 6 lõike 1 punkte b, c ja i isikute suhtes, kes esindavad liidu institutsioone, organeid ja asutusi ja keda konventsiooni artikli 2 lõike 3 punkti b kohaselt on rahvusvaheline kohus või rahvusvahelise organisatsiooni loodud organ tunnustanud pädevana tegutsema sellise kohtu või organi menetlustes, kui nad nõustavad või tegutsevad sellistes menetlustes. Selle eesmärk on tagada konventsiooni kooskõla liidu institutsioonide esindajate esindatuse olemusega. Reservatsioone ei või teha konventsiooni artikli 7 ja artikli 9 lõike 4 kohaldamise kohta isikute suhtes, kes esindavad liidu institutsioone, organeid ja asutusi ja keda konventsiooni artikli 2 lõike 3 punkti b kohaselt on rahvusvaheline kohus või rahvusvahelise organisatsiooni loodud organ tunnustanud pädevana tegutsema sellise kohtu või organi menetlustes, kui nad nõustavad või tegutsevad sellistes menetlustes. Kõnealuste sätete kohaldamine on kooskõlas komisjoni personalieeskirjadega.

---

11 Vt eelkõige kohtuotsus, Euroopa Kohus, 18. mai 1982, AM & S Europe Limited *vs*. Euroopa Ühenduste Komisjon, kohtuasi 155/79, EU:C:1982:157, ja 4. september 2025, Studio Legale Ughi e Nunziante *vs*. Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet, kohtuasi C-776/22 P, EU:C:2025:644.

12 Vt eelkõige kohtuotsus, Euroopa Kohus, 14. september 2010, Akzo Nobel Chemicals Ltd ja Akcros Chemicals Ltd *vs*. Euroopa Komisjon, kohtuasi C-550/07 P, EU:C:2010:512; 8. detsember 2022, Orde van Vlaamse Balies jt, kohtuasi C-694/20, EU:C:2022:963; 26. september 2024, Ordre des avocats du barreau de Luxembourg, kohtuasi C-432/23, EU:C:2024:791.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Muud liidu poliitikavaldkonnad, mida konventsioon mõjutab, hõlmavad eelkõige järgmist: ELi menetlusõiguste *acquis*', mille moodustavad direktiiv 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses, direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet, direktiiv 2013/48/EL, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses, direktiiv (EL) 2016/343, millega tugevdatakse süütuse presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kriminaalmenetluses kohtulikul arutelul, direktiiv (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatisi, ning ELi siseturu *acquis*' õigusaktid, mille hulka kuuluvad direktiiv (EL) 2016/1919, milles käsitletakse tasuta õigusabi andmist kahtlustatavatele ja süüdistatavatele kriminaalmenetluses ning isikutele, kelle üleandmist taotletakse Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses, ja direktiiv (EL) 2024/1069 (vaigistushagide vastane direktiiv).

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Materiaalõiguslik alus**

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 5 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige allakirjutatava rahvusvahelise lepingu eesmärgist ja sisust. Kui rahvusvahelise lepinguga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks ja teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 5 kohasel otsusel olema üksainus, peamisest või ülekaalukast eesmärgist või valdkonnast tulenev materiaalõiguslik alus.

Kui rahvusvahelise lepinguga taotletakse mitut eesmärki või reguleeritakse mitut valdkonda, mis on üksteisega lahutamatult seotud ning millest ükski ei ole võrreldes teistega kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 5 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sisaldama erandina mitu vastavat õiguslikku alust.

Arvestades, et konventsiooni peamised eesmärgid ja valdkonnad on õigusalane koostöö tsiviil- ja kriminaalasjades ning normid, mis käsitlevad teenuste osutamist füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate ja töösuhtes olevate advokaatide poolt, on materiaalõiguslikud alused ELi toimimise lepingu artikli 81 lõige 2, artikli 82 lõige 2, artikkel 46, artikli 53 lõige 1 ja artikkel 62.

Konventsiooni artikli 1 kohaselt on selle eesmärk „tugevdada advokaadikutse kaitset ning õigust tegutseda advokaadi kutsealal sõltumatult, kartmata diskrimineerimist, kutsetegevuse põhjendamatut takistamist või sellesse sekkumist või rünnakuid, ähvardusi, ahistamist ja hirmutamist". Konventsioon sisaldab mitmekülgset lähenemisviisi advokaadikutse kaitsele ja hõlmab sõltumatuse olulisi tagatisi, advokaatide kutsealaste õiguste kehtestamist ning kaitsemeetmeid diskrimineerimise ja kutsetegevuse põhjendamatu takistamise või sellesse sekkumise vastu. Sellest tulenevalt kohustatakse sellega konventsiooniosalisi võtma meetmeid, mis mõjutavad mitmesuguseid õigusvaldkondi. ELi õigusega kattuvad sisulised kohustused on sätestatud konventsiooni artiklites 2, 5, 6, 7, 8 ja 9.

Konventsiooni artiklis 5 käsitletakse advokaadikutse andmist, kutse säilitamist ja uuesti andmist. Konventsiooni artikliga 6 nähakse ette advokaadi peamise rolliga kaasnevad õigused, nagu õigusnõu ja õigusabi pakkumine ning õiguslik esindamine, avalduste või taotluste esitamine oma klientide nimel ning tõhus osalemine kõigis menetlustes, kus ta tegutseb oma klientide nimel. Konventsiooni artiklis 8 nõutakse, et otsused, millega

kehtestatakse distsiplinaarmeetmed, oleksid vaidlustatavad sõltumatus kohtus või vaidluste lahendamise organis, mis on loodud seaduse alusel. Selles osas on asjaomased materiaalõiguslikud alused ELi toimimise lepingu artikli 53 lõige 1 (füüsilisest isikust ettevõtjana tegevuse alustamise vabadus) ja artikkel 62 (teenuste osutamise vabadus). Peale selle on oluline ELi toimimise lepingu artikkel 46 (töötajate liikumisvabadus), sest töösuhtes olevatel advokaatidel on füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate advokaatidega sama põhiõigus tegutseda ja samad kutsealased õigused.

Konventsiooni artikliga 6 kehtestatakse advokaatide kutsealased õigused sõltumata valdkonnast, kus nad oma kliente esindades õigusteenuseid osutavad, ja kutsesaladuse kaitse. Konventsiooni artiklis 9 sätestatakse menetluslikud tagatised kahtlustatavatele või süüdistatavatele advokaatidele. Kõnealused sätted kuuluvad liidu pädevusse, millele on osutatud ELi toimimise lepingu artikli 82 lõike 2 punktis b (isikute õigused kriminaalmenetluses). Nagu on märgitud eespool konventsiooni kooskõla kohta kehtiva liidu poliitikaga, ei piira konventsioon liidu õiguse norme, millega reguleeritakse kutsesaladuse hoidmise kohaldamisala ja tingimusi liidu õiguse täitmise tagamise menetlustes, nagu need on kindlaks määratud eelkõige Euroopa Liidu Kohtu praktikas.

Konventsiooni artikli 6 lõikega 5 on ette nähtud, et advokaadid ei tohi kannatada kahjulike tagajärgede all seetõttu, et neid seostatakse nende klientidega või klientide seisukohtadega. Kõnealust sätet tuleks lugeda koostoimes konventsiooni artikli 9 lõikega 4, milles kohustatakse konventsiooniosalisi võtma meetmeid, millega tagatakse, et advokaadid saavad tegeleda oma kutsetegevusega ja teostada konventsiooni artiklis 7 sätestatud õigusi (sõnavabadus), kartmata rünnakuid, ähvardusi, ahistamist ja hirmutamist või kutsetegevuse põhjendamatut takistamist või sellesse sekkumist. Selles osas on materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 81 lõike 2 punkt f, millega nähakse ette tsiviilkohtumenetluse nõuetekohast toimimist takistavate tegurite kõrvaldamine.

Konventsiooni artikli 2 lõike 2 punktiga b nähakse ette tingimused, mille alusel kohaldatakse sätteid, mis käsitlevad õigust tegutseda (artikkel 5), advokaatide kutsealaseid õigusi (artikkel 6), sõnavabadust (artikkel 7), distsiplinaarvastutust (artikkel 8) ja kaitsemeetmeid (artikkel 9) advokaatide suhtes, kes teises konventsiooniosalises oma päritoluriigi kutse alusel oma kliente nõustavad, abistavad ja esindavad. Kõnealused sätted kuuluvad seoses advokaatide vaba liikumise õigusega liidus liidu pädevusse vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 46, artikli 53 lõikele 1 ja artiklile 62.

Liidu pädevusse kuuluvad eespool loetletud küsimused puudutavad konventsiooni mitut valdkonda, mis on üksteisega tihedalt seotud ja mis ühiselt peavad täitma konventsiooni eesmärke. Ülekaalukat valdkonda ei ole võimalik kindlaks teha: konventsiooni artikli 2 lõike 2 punkt b ning artiklid 5, 6, 7, 8 ja 9 sisaldavad kõik tegelikke kohustusi, mis moodustavad õigustöötajate kaitse raamistiku, sealhulgas sõltumatuse tagatisi ning kaitsemeetmeid diskrimineerimise ja kutsetegevuse põhjendamatu takistamise või sellesse sekkumise vastu. Üheskoos on kõik tagatised konventsiooni artiklis 1 sätestatud eesmärgi saavutamiseks võrdselt tähtsad.

Niivõrd, kuivõrd konventsiooni teatavaid sätteid kohaldatakse artikli 2 lõike 3 punkti b kohaselt isikute suhtes, kes esindavad liidu institutsioone, organeid ja asutusi rahvusvahelistes kohtutes, sealhulgas Euroopa Liidu Kohtus, kuuluvad asjaomased kohustused ELi toimimise lepingu artikli 336 kohaldamisalasse. Kõnealuseid kohustusi võib võrreldes konventsiooni muude valdkondadega siiski pidada täiendavat laadi kohustusteks ja seetõttu ei tuleks neid materiaalõiguslikus aluses kajastada.

Konventsiooni liidu nimel allkirjastamist ja sõlmimist käsitlevate nõukogu aktide vastuvõtmise materiaalõigusliku aluse moodustavad seetõttu ELi toimimise lepingu artikli 81 lõige 2, artikli 82 lõige 2, artikkel 46, artikli 53 lõige 1 ja artikkel 62.

Üheainsa, kahel õiguslikul alusel põhineva otsuse kasutamine on siiski välistatud, kui nende õiguslike aluste jaoks ette nähtud menetlused on omavahel kokkusobimatud.

Selleks et võtta arvesse Iirimaa ja Taani eriolukorda ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise osas vastavalt aluslepingute protokollidele nr 21 ja 22, ei ole võimalik ELi toimimise lepingu artikli 81 lõiget 2 ja artikli 82 lõiget 2 ELi toimimise lepingu artikliga 46, artikli 53 lõikega 1 ja artikliga 62 kombineerida. Seetõttu tuleb konventsiooni allkirjastamiseks ja sõlmimiseks esitada kaks eraldi ettepanekute komplekti (üks ELi toimimise lepingu artikli 81 lõike 2 ja artikli 82 lõike 2 alusel ning teine ELi toimimise lepingu artikli 46, artikli 53 lõike 1 ja artikli 62 alusel).

- **Menetlusõiguslik alus**

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 5 on sätestatud, et kui kavandatav leping ei ole seotud eranditult või peamiselt ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga, esitab komisjon nõukogule ettepaneku. Nõukogu võtab vastu otsuse, millega antakse luba lepingule alla kirjutada.

Komisjon teeb ettepaneku anda luba Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse konventsioon allkirjastada, eeldusel et see hiljem sõlmitakse.

Konventsioonile allakirjutamise lubamist käsitleva kavandatava otsuse menetlusõiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 5.

- **Liidu pädevus**

Käesolev ettepanek käsitleb konventsiooni sätteid, mis on seotud füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate advokaatide tegevuse alustamise ja õigusteenuste osutamise vabadusega. Need küsimused kuuluvad vastavalt ELi toimimise lepingu artiklitele 53 ja 62 liidu pädevusse. Niivõrd, kuivõrd konventsiooni kohaldamisalasse kuuluvad isikud võivad olla töötajad liidu õiguse tähenduses, käsitletakse ettepanekus konventsiooni sätteid, mis on seotud töötajate vaba liikumisega (töösuhtes olevad advokaadid). Need küsimused kuuluvad vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 45 liidu pädevusse. Nagu üksikasjalikult kirjeldatud punktis „Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega“, on liit võtnud vastu ühised normid, mis põhinevad ELi toimimise lepingu artiklitel 45, 53 ja 62 ning mis kattuvad konventsiooni sätetega.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ei kohaldata.

- **Proportsionaalsus**

ELi lepingu artiklis 2 sätestatud liidu väärtused, millest tulenevad põhieesmärgid tugevdada demokraatiat, järgida õigusriigi põhimõtet ning kaitsta ja edendada põhiõigusi ja -vabadusi, on kooskõlas konventsiooni eesmärkidega, mis on loetletud 1. punktis („Ettepaneku põhjused ja eesmärgid“). Peamisi standardeid, mis teenivad Euroopa Nõukogu liikmete ning konventsiooniosalisteks saada võivate teiste rahvusvaheliste partnerite hulgas neid eesmärke sellistes valdkondades nagu menetlusõigused ja menetluslikud tagatised ning töötajate vaba liikumine ja teenuste osutamise vabadus, ei ole võimalik järgida sama tulemuslikult või samas

ulatuses, kui siis, kui ELi mittekuuluvate riikidega alustatakse kahepoolsel tasandil eraldi läbirääkimisi nende standardite kindlustamiseks. Konventsiooni kohaldamisala võib lisaks sellele pidada piirduvaks sellega, mis on vajalik selle peamise eesmärgi saavutamiseks. Selles võetakse arvesse erinevat viisi, kuidas advokaadikutse võib olla korraldatud Euroopa Nõukogu liikmesriikides ja teistes potentsiaalsetes konventsioonile allakirjutavates riikides ning sellega nähakse ette ainult niisugused põhiõigused, mis on olulised, et kaitsta advokaate lubamatute rünnakute eest või lubamatu sekkumise eest nende töökohustuste täitmisse.

- **Vahendi valik**

Käesolev nõukogu otsuse ettepanek esitatakse kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 5, kus on sätestatud, et otsuse konventsiooni allkirjastamise kohta võtab vastu nõukogu. Käesolevas ettepanekus esitatud eesmärgi saavutamiseks ei ole võimalik kasutada muud õiguslikku vahendit.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Euroopa Komisjon ei ole käesoleva ettepaneku üle sidusrühmadega eraldi konsulteerinud.

Konventsiooni töötasid ühise jõupingutusena välja Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse eksperdikomitee, Euroopa Nõukogu liikmesriikide esindajad ning arvukad osalejad ja vaatlejad valitsusvälistest organisatsioonidest (Avocats sans Frontiers, Euroopa Advokatuuride ja Õigusliitude Nõukogu, Euroopa Advokatuuride Liit, Euroopa Advokaatide Ühing, Euroopa Kriminaalõiguse Advokatuuride Ühing, Rahvusvaheline Advokaatide Assotsiatsioon ja selle inimõiguste instituut, Rahvusvaheline Juristide Komisjon, Rahvusvaheline Advokaatide Liit, sihtasutus „Lawyers for Lawyers“, ohustatud advokaatide rahvusvaheline vaatlusrühm).

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata.

- **Mõjuhinnang**

Asjakohane mõju on esitatud käesolevas seletuskirjas.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata.

- **Põhiõigused**

Konventsioon aitab kooskõlas liidu tasandil kehtivate standarditega, sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga (vt eelkõige harta artiklid 47 ja 48), märkimisväärselt tugevdada rahvusvahelist õigusraamistikku, millega kaitstakse advokaatide ja nende klientide põhiõigusi, eelkõige õigust õiglasele kohtumenetlusele, ning kahtlustatavate ja süüdistatavate menetlusõigusi kaitseõiguse raames. Selles rõhutatakse, kui tähtis on kooskõla Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga, ja tagatakse see.

4. MÕJU EELARVELE

Mõju liidu eelarvele moodustab nende konventsiooniosaliste kohustuslik rahaline osalus GRAVO ja konventsiooniosaliste komitee tegevuse rahastamises, kes ei ole Euroopa Nõukogu liikmed (vt konventsiooni artikli 18 lõige 3). Tegevuse rahastamise korra määrab kindlaks ministrite komitee. Konventsiooni seletuskirjas on märgitud, et selleks, et katta kulud, mis tekivad organisatsioonile Euroopa Liidu ühinemise korral, eelkõige seoses järelmehhanismiga, tuleks kohaldada ministrite komitee resolutsiooni CM/Res(2022)6 rahalise korra kohta Euroopa Liidu ja kolmandate riikide osalemiseks Euroopa Nõukogu konventsioonide järelmehhanismides.

Komisjon ei pea 2022. aasta resolutsioonis sätestatud liidu rahalise osaluse arvutamise meetodi kasutamist asjakohaseks, sest selles ei võeta arvesse asjaolu, et liit saab konventsiooniosaliseks koos oma liikmesriikidega. Seetõttu paneb komisjon ette lisada esitatavatele ettepanekutele deklaratsioon, mis käsitleb liidu arusaama konventsiooni artikli 18 lõikest 3. Kõnealuses deklaratsioonis märgitakse, et liit mõistab, et tema rahalise osaluse GRAVO ja konventsiooniosaliste komitee tegevuse toetamiseks määrab kindlaks ministrite komitee liiduga sõlmitud lepingus, mis käsitleb selle rahalise osaluse arvutamist, võttes arvesse, et liit saab konventsiooniosaliseks koos oma liikmesriikidega.

Lisaks sellele esitab komisjon ettepaneku võtta vastu ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohane nõukogu otsus seisukoha kohta, mille liikmesriigid võtavad liidu nimel ministrite komitees, kui nad teevad otsuse, mis käsitleb liidu osaluse arvutamise meetodit. Komisjon teeb ettepaneku kasutada sama arvutusmeetodit, milles lepiti kokku kirjavahetuse teel, kui sõlmiti Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsioon (Istanbuli konventsioon). Kõnealuse meetodi kohaselt on liidu rahaline osalus võrdne suurrahastajate rahalise osalusega.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Konkreetse rakenduskava kohta ei ole ettepanekut tehtud. Konventsiooniosalised hakkavad konventsiooni rakendama pärast selle ratifitseerimist. Konventsiooniga on siiski ette nähtud järelevalvemehhanism – advokaadikutse kaitse eksperdirühm (GRAVO), kelle ülesanne on jälgida, kuidas konventsiooniosalised konventsiooni rakendavad (vt konventsiooni artikkel 10). GRAVO koosneb vähemalt kaheksast ja kuni 12 liikmest, kelle valib konventsiooniosaliste komitee konventsiooniosaliste esitatud kandidaatide seast neljaks aastaks ja kelle ametiaega võib pikendada ühe korra. Kandidaadid peavad olema konventsiooniosaliste kodanikud.

Konventsiooni sätete järgimist hinnatakse korrapäraselt ning GRAVO määrab kindlaks hindamise ulatuse ja sobivad hindamisviisid. Teavet konventsiooni rakendamise kohta peavad edastama konventsiooniosalised. Lisateavet võib saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt, kodanikuühiskonna esindajatelt, kutseühendustelt ja riigisisestelt inimõiguste kaitse asutustelt, muude Euroopa Nõukogu mehhanismide ja struktuuride kaudu ning teiste piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu küsimustes, mis kuuluvad konventsiooni kohaldamisalasse. Lisaks sellele võib GRAVO korraldada riigivisiite.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Konventsiooni aspektid, mida käesolev ettepanek hõlmab, on järgmised: konventsiooni artikli 2 lõike 2 punkt b ning artiklid 5, 6 ja 8 ning artikli 2 lõike 3 punkt b koostoimes konventsiooni artiklitega 6 ja 7 ja artikli 9 lõikega 4.

Artiklis 2 on sätestatud konventsiooni kohaldamisala. Selle artikli lõike 2 punktis b käsitletakse konventsiooni artiklite 5–9 kohaldamist nende advokaatide suhtes (kui see on nende konkreetset olukorda arvestades asjakohane), kes osutavad teises konventsiooniosalises oma päritoluriigi kutse alusel õigusteenuseid (õigusnõustamine, õigusabi või esindamine), juhul kui nad tegutsevad selle konventsiooniosalise õiguse, Euroopa Liidu õiguse või rahvusvaheliste kokkulepete alusel. Konventsiooni seletuskirja punkti 17 kohaselt hõlmab artikli 2 lõige 2 eelkõige korda, mis on sätestatud näiteks direktiivis 98/5/EÜ ja mille alusel advokaadid võivad tegutseda muus riigis peale selle, kus nad algselt advokaadikutse omandasid. Seletuskirjas selgitatakse, et kõnealune lõige ei piira konventsiooniosalise õigust kehtestada miinimumnõuded teistest riikidest pärit advokaatidele nende territooriumil tegutsemiseks loa andmisele. Konventsiooni artikli 2 lõike 3 punktis b täpsustatakse, et konventsiooni sätteid, mis käsitlevad advokaatide kutsealaseid õigusi (artikkel 6), sõnavabadust (artikkel 7) ja kaitsemeetmeid (artikli 9 lõige 4), kohaldatakse ka isikute suhtes, keda rahvusvaheline kohus või rahvusvahelise organisatsiooni loodud organ on tunnustanud pädevana tegutsema sellise kohtu või organi menetlustes, kui ta nõustab või tegutseb sellistes menetlustes.

Artiklis 5 käsitletakse advokaadi õigust tegutseda oma kutsealal ja nõutakse, et konventsiooniosalised tagaksid, et advokaadina tegutsemise lubamine, kutse säilitamine ja uuesti kutse andmine on seadusega reguleeritud ning põhineb objektiivsetel, asjakohastel ja läbipaistvatel kriteeriumidel, mida rakendatakse õiglases menetluses ja mis ei ole diskrimineerivad. Samuti nõutakse selles, et asjaomased otsused oleksid vaidlustatavad.

Artikliga 6 on kehtestatud advokaatide kutsealased õigused, mis on olemuslikult seotud nende klientide menetlusõiguste ja menetluslike tagatistega kriminaalmenetluses. Nende hulka kuuluvad advokaadi peamised õigused, nagu õigusnõu ja õigusabi pakkumine ning õiguslik esindamine, ning konkreetsemad õigused, nagu õigus saada juurdepääs klientidele, õigus saada asjaomases kohtumenetluses juurdepääs olulisele teabele ning õigus viibida menetlustoimingute juures või neis osaleda ja õigus suhelda pädevate asutustega ja teha neile esildisi. Samuti sisaldab see sätteid kutsesaladuse kaitse kohta (vt lõige 3) ning selles määratakse kindlaks advokaatide õiguste õiguspäraste piirangute ulatus (vt lõige 4) ja kehtestatakse kaitsemeetmed, et kaitsta advokaate kahjulike tagajärgede eest, kui nad tegutsevad õiguspäraselt oma kutsealal ja esindavad konkreetset klienti (vt lõige 5).

Artiklis 8 nõutakse, et konventsiooniosalised tagaksid, et distsiplinaarkorras vastutusele võtmise alused põhinevad üksnes kutse-eetika nõuetel, mis on seadusega ette nähtud ning kooskõlas inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis tunnustatud õiguste ja vabadustega. Nende hulka kuulub põhimõte, et advokaatidele määratud distsiplinaarkaristused peavad järgima seaduslikkuse, diskrimineerimiskeelu ja proportsionaalsuse põhimõtteid. Konventsiooniosalised peavad tagama eelkõige õiguse õiglasele kohtumenetlusele vastavalt Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklis 6 sätestatud standarditele ning õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile võimaluse kaudu vaidlustada distsiplinaarmeetmete kehtestamise otsus sõltumatus kohtus või vaidluste lahendamise organis, mis on loodud seaduse alusel (vt lõige 2).

- **Lepingu allakirjutamine ja lepingu tekst**

Konventsiooni tekst esitatakse nõukogule koos käesoleva ettepanekuga.

Koos käesoleva ettepanekuga esitatakse ka reservatsiooni ja deklaratsioonide tekstid.

Aluslepingute kohaselt peab komisjon tagama konventsiooni allkirjastamise, eeldusel et see hiljem sõlmitakse.

2026/0344 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

mis käsitleb Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse konventsiooni Euroopa Liidu nimel allkirjastamist küsimustes, mis ei ole seotud õigusalase koostööga tsiviil- ja kriminaalasjades

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 46, artikli 53 lõiget 1 ja artiklit 62 koostoimes artikli 218 lõikega 5,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Nõukogu ministrite komitee võttis Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse konventsiooni (edaspidi „konventsioon“) vastu 12. märtsil 2025 ja see avati allkirjastamiseks Luxembourgis 13. mail 2025.

(2) Konventsiooni eesmärk on tugevdada advokaadikutse kaitset ning õigust tegutseda advokaadi kutsealal sõltumatult, kartmata diskrimineerimist, kutsetegevuse põhjendamatut takistamist või sellesse sekkumist või rünnakuid, ähvardusi, ahistamist ja hirmutamist. Selles käsitletakse õigust tegutseda advokaadi kutsealal, advokaatide kutsealaseid õigusi, sõnavabadust, kutse-eetikat ning advokaatidele ja nende kutseühendustele kehtestatud konkreetseid kaitsemeetmeid.

(3) Konventsioon on esimene rahvusvaheline õiguslikult siduv vahend, mis käsitleb advokaadikutse kaitset ja mis on allakirjutamiseks avatud nii liidule kui ka muudele riikidele peale Euroopa Nõukogu liikmesriikide.

(4) Konventsioon on täielikult kooskõlas liidu õigusega ja ühiste liidu väärtustega, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artiklis 2. Eelkõige edendatakse sellega õigusriigi põhimõtet ja põhiõigusi ning kehtestatakse nendega seotud peamised standardid, muu hulgas sellises valdkonnas nagu advokaadi õigus tegutseda oma kutsealal.

(5) Osa konventsiooni sätetest, mis käsitlevad advokaatide kutsealaste õiguste ja kutsealal tegutsevate advokaatide kaitse teatavaid aspekte, on juba kehtestatud ka liidu teiseses õiguses. Nende hulgas on muu seas nõukogu direktiiv 77/249/EMÜ[1] ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid 98/5/EÜ[2] ja 2006/123/EÜ[3].

---

[1] Nõukogu 22. märtsi 1977. aasta direktiiv 77/249/EMÜ õigusteenuste osutamise vabaduse tulemuslikuma elluviimise kohta (EÜT L 78, 26.3.1977, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1977/249/oj).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 1998. aasta direktiiv 98/5/EÜ, millega hõlbustatakse alalist tegutsemist advokaadi kutsealal muus liikmesriigis kui see, kus omandati kutsekvalifikatsioon (EÜT L 77, 14.3.1998, lk 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1998/5/oj).

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT L 376, 27.12.2006, lk 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/123/oj).

(6) Konventsiooni artikli 17 kohaselt on konventsioon avatud liidule allakirjutamiseks. Liit peaks saama konventsiooniosaliseks koos oma liikmesriikidega, kuna konventsiooniga reguleeritud valdkonnad kuuluvad liidu ja tema liikmesriikide pädevusse.

(7) Konventsiooni allkirjastamine liidu poolt ei mõjuta liidu õiguse norme, millega reguleeritakse kutsesaladuse kohaldamisala ja tingimusi, mida kohaldatakse liidu õigusnormide täitmise tagamise menetlustes, nagu need on kindlaks määratud liidu õiguses ja eelkõige kehtestatud Euroopa Liidu Kohtu praktikas.

(8) Selleks et tagada konventsiooni ja liidu õiguse täielik kooskõla, peaks liit esitama mitu deklaratsiooni ja ühe reservatsiooni. Eelkõige peaks liit täpsustama konventsiooni kohaldamisala deklaratsioonidega, mis on ette nähtud konventsiooni artiklitega 19 ja 20. Viimati nimetatud deklaratsiooni peaks täiendama deklaratsioon konventsiooni artikli 6 lõike 3 kohaldamise kohta liidu õiguse täitmise tagamise menetlustes. Liit peaks kasutama ka konventsiooni artiklis 21 sätestatud võimalust jätta endale õigus konventsiooni artiklit 6 teatavates olukordades mitte kohaldada.

(9) Seetõttu tuleks konventsioon liidu nimel allkirjastada küsimustes, mis ei ole seotud õigusalase koostööga tsiviil- ja kriminaalasjades, ning tuleks esitada reservatsioon ja deklaratsioonid.

(10) Konventsiooni allkirjastamise kohta küsimustes, mis on seotud õigusalase koostööga tsiviil- ja kriminaalasjades, teeb nõukogu samal ajal eraldi otsuse,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse konventsiooni Euroopa Liidu nimel allkirjastamiseks küsimustes, mis ei ole seotud õigusalase koostööga tsiviil- ja kriminaalasjades, antakse luba, eeldusel et nimetatud konventsioon kõnealustes küsimustes sõlmitakse[4].

Artikkel 2

Reservatsioon ja deklaratsioonid kiidetakse heaks[5].

[4] Konventsiooni tekst avaldatakse koos selle sõlmimise otsusega.

[5] Reservatsioon ja deklaratsioonid avaldatakse väljaandes ELT L […], ELI […].

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTS- JA DIGISELGITUS

SISUKORD

SELETUSKIRI 1

1. ETTEPANEKU TAUST 1

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid 1

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega 2

• Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega 4

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS 4

• Materiaalõiguslik alus 4

• Menetlusõiguslik alus 6

• Liidu pädevus 6

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul) 6

• Proportsionaalsus 6

• Vahendi valik 7

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED 7

• Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll 7

• Konsulteerimine sidusrühmadega 7

• Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine 7

• Mõjuhinnang 7

• Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine 7

• Põhiõigused 7

4. MÕJU EELARVELE 8

5. MUUD ELEMENDID 8

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord 8

• Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul) 9

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus 9

• Lepingu allakirjutamine ja lepingu tekst 10

FINANTS- JA DIGISELGITUS 1

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK 2

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus 2

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad 2

1.3. Eesmärgid 2

1.3.1. Üldeesmärgid 2

1.3.2. Erieesmärgid 2

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju 2

1.3.4. Tulemusnäitajad 3
1.4. Ettepanek/algatus käsitleb 3
1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused 3
1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava 3
1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud. .. 3
1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid 4
1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega 4
1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang 4
1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus 7
1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id) 7
2. HALDUSMEETMED 8
2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid 8
2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id) 8
2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus 8
2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta 8
2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal) 8
2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed 9
3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU 10
3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub 10
3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele 12
3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade 12
3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud 12
3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (ei täideta detsentraliseeritud asutuste puhul) 15
3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade 1
3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud 1
3.2.4. Hinnanguline personalivajadus 1
3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest 1
3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade 3

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga 4
3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus 4
4. Digimõõde 5
4.1. Diginõuded 5
4.2. Andmed 5
4.3. Digilahendused 5
4.4. Koostalitlusvõime hindamine 5
4.5. Digimõõtme rakendamist toetavad meetmed 5

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: nõukogu otsus, mis käsitleb Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse konventsiooni Euroopa Liidu nimel allkirjastamist küsimustes, mis on seotud õigusalase koostööga tsiviil- ja kriminaalasjades, **// NING //** Ettepanek: nõukogu otsus, mis käsitleb Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse konventsiooni Euroopa Liidu nimel allkirjastamist küsimustes, mis ei ole seotud õigusalase koostööga tsiviil- ja kriminaalasjades

Märkus: need kaks ettepanekut on üksteisega olemuslikult seotud (nii sisuliselt kui ka eelarvelise mõju poolest) ning seetõttu esitatakse mõlema ettepaneku jaoks üks finants- ja digiselgitus, mis on lisatud mõlemale ettepanekule.

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Õigus (õigusalane koostöö tsiviil- ja kriminaalasjades)

Siseturg (isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine)

1.3. Eesmärgid

1.3.1. Üldeesmärgid

Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse konventsiooni (edaspidi „Luxembourgi konventsioon“) eesmärk on kaitsta advokaate ja nende kutseühendusi. See on esimene rahvusvaheline õiguslikult siduv leping, mis käsitleb advokaadikutse kaitset ja mis on allakirjutamiseks avatud ka muudele riikidele peale Euroopa Nõukogu liikmesriikide. Liit peab advokaatide kaitsmist rünnakute eest väga oluliseks, sest sedasi kaitstakse ELi üldisi väärtusi, nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 2. Seetõttu on konventsiooni eesmärgid kooskõlas liidu eesmärkidega.

Mõned konventsiooniga kehtestatud standardid on juba sätestatud liidu teiseses õiguses, mistõttu on tegemist segalepinguga, mille teemad kuuluvad liidu ja liikmesriikide pädevusse ning seetõttu peaksid selle allkirjastama ja sõlmima nii liit kui ka liikmesriigid

1.3.2. Erieesmärgid

Erieesmärk nr

1. Konventsioon allkirjastada ja tulevikus esitatavate asjakohaste lisaettepanekute kaudu sõlmida.

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Ühiste miinimumnõuete kehtestamine Euroopas, et kaitsta advokaate ja nende kutseühendusi;

advokaadi kutsealal vabale ja sõltumatule tegutsemisele ning advokaatide kutseühendustele avaldatava surve vähendamine ja nende tegevusse lubamatu sekkumise piiramine;

osalevates riikides õigusriigi tugevdamine selle kaudu, et tugevdatakse advokaadi olulist rolli demokraatliku ühiskonna õigussüsteemis.

1.3.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Advokaadikutse kaitse eksperdirühm (edaspidi „GRAVO“) jälgib, muu hulgas kindlaksmääratud näitajate kaudu, kuidas konventsiooniosalised konventsiooni rakendavad.

1.4. Ettepanek/algatus käsitleb

☒ uut meedet

☐ uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest[1]

☐ olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Konventsiooni hindamine komisjoni poolt näitas, et kuna liidul on ainuvälispädevus teatavates konventsiooniga reguleeritavates küsimustes, peab liit konventsiooni allkirjastama ja sõlmima koos liikmesriikidega. Selleks tuleb vastu võtta ELi toimimise lepingu artikli 218 lõigete 5 ja 6 kohased nõukogu otsused. Konventsiooni allkirjastamise ja sõlmimise otsus tuleks vastu võtta võimalikult kiiresti, kuna liikmesriigid ei tohi konventsiooni ratifitseerimise menetlusi lõpule viia enne, kui liit on vastu võtnud oma otsuse lepingu sõlmimise kohta. See lükkab konventsiooni jõustumist edasi.

Lisaks sellele tuleb võtta vastu ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohane otsus, milles sätestatakse Euroopa Nõukogu ministrite komitees liidu nimel võetav seisukoht, mis käsitleb konventsioonis osalemiseks tasutava liidu rahalise osaluse arvutamise meetodit vastavalt konventsiooni artikli 18 lõikes 3 sätestatud nõuetele.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi tasandi meetme põhjused (*ex-ante*)

Rünnakud advokaatide ja nende kutseühenduste vastu on pidevalt sagenenud ja kujutavad endast ohtu demokraatiale. Liit, Euroopa Nõukogu ja valitsusvälised organisatsioonid, eelkõige advokatuurid, on juba ammu olnud selle tunnistajaks. Enne konventsiooni ei olnud ELis ühtegi sihtotstarbelist õigusakti, mis oleks kõnealuseid küsimusi terviklikult reguleerinud. Advokaadikutse kaitse konventsiooni sõlmimine on seepärast oluline samm advokaatide kaitse ning ühtlasi ka õigusriigi ja Euroopa demokraatlike riikide puutumatuse tugevdamise suunas.

Oodatav tekkiv ELi lisaväärtus (*ex-post*)

[1] Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

Kui parandame kaitset rünnakute eest ning lubamatu sekkumise eest advokaatide ja nende kutseühenduste tegevusse, siis tugevdame õigusriiki ja seega meie Euroopa demokraatlike riikide puutumatust. Samuti võib see aidata paremini rakendada kehtivat ELi õigusraamistikku, millega reguleeritakse advokaadikutset ja advokaatide kutsealaseid õigusi ning mis on arvukate poliitikavaldkondade tõttu, mida see mõjutab, üsna killustatud ning ei ole kohaldamisala ega üksikasjade poolest konventsiooniga võrreldav.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Ei kohaldata.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

Ettepanek on kooskõlas kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga (2021–2027) ja samaks ajavahemikuks kehtestatud õigusprogrammiga. Ettepanek on samuti kooskõlas komisjoni ettepanekuga järgmise mitmeaastase finantsraamistiku (2028–2034) kohta ja samaks ajavahemikuks kavandatud õigusprogrammiga.

Praeguse õigusprogrammiga toetatakse õigusalast koostööd tsiviil- ja kriminaalasjades, õigusalast koolitust ja õiguskaitse tõhusat kättesaadavust. Järgmisel õigusprogrammil on samad eesmärgid, samas pööratakse selles suuremat tähelepanu õigusvaldkonna digitaliseerimisele.

Eeldatakse, et algatus loob koostoime kehtiva ja järgmise õigusprogrammiga, eelkõige sellistes valdkondades nagu õigusriigi edendamine, justiitssüsteemi sõltumatus ja tulemuslik toimimine, advokaatide kaitse kutsetegevusega tegelemisel ja tõhus juurdepääs õigusemõistmisele.

Liit peab advokaatide kaitsmist rünnakute ja nende kutsetegevusse lubamatu sekkumise eest väga oluliseks, sest sedasi kaitstakse ELi üldisi väärtusi, nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 2. Seetõttu on konventsiooni eesmärgid kooskõlas liidu eesmärkidega. Mõned konventsioonis kehtestatud standardid on juba sätestatud liidu teiseses õiguses kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö ning isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumise valdkonnas.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Konventsiooni artikli 18 lõikes 3 on sätestatud: „Konventsiooniosaline, kes ei ole Euroopa Nõukogu liige, osaleb GRAVO ja konventsiooniosaliste komitee tegevuse rahastamises ministrite komitee kehtestatud korra kohaselt.“ Seda sätet kohaldatakse liidu suhtes. Konventsiooni seletuskirjas on põhimõtteliselt märgitud, et selleks, et katta kulud, mis tekivad organisatsioonile Euroopa Liidu ühinemise korral, eelkõige seoses järelmehhanismiga, tuleks kohaldada ministrite komitee resolutsiooni CM/Res(2022)6 rahalise korra kohta Euroopa Liidu ja kolmandate riikide osalemiseks Euroopa Nõukogu konventsioonide järelmehhanismides.

Komisjon on vastu 2022. aasta resolutsioonis sätestatud liidu rahalise osaluse arvutamise meetodi kasutamisele, sest selles ei võeta arvesse asjaolu, et liit saab konventsiooniosaliseks koos oma liikmesriikidega. Seetõttu tehakse ettepanek allkirjastamist ja sõlmimist käsitlevatele ettepanekutele lisatava deklaratsiooni kohta, mis käsitleb liidu arusaama konventsiooni artikli 18 lõikest 3. Kõnealuses

deklaratsioonis märgitakse, et liit mõistab, et tema rahalise osaluse GRAVO ja konventsiooniosaliste komitee tegevuse toetamiseks määrab kindlaks ministrite komitee liiduga sõlmitud lepingus, mis käsitleb selle rahalise osaluse arvutamist, võttes arvesse, et liit saab konventsiooniosaliseks koos oma liikmesriikidega.

Lisaks sellele esitab komisjon ettepaneku võtta vastu ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohane nõukogu otsus seisukoha kohta, mille liikmesriigid võtavad liidu nimel ministrite komitees, kui nad teevad otsuse, mis käsitleb liidu rahalise osaluse arvutamise meetodit. Ilma et see piiraks liidu lähenemisviisi teiste Euroopa Nõukogu instrumentide rahastamisele, teeb komisjon ettepaneku kasutada sama arvutusmeetodit, milles lepiti kokku kirjavahetuse teel, kui sõlmiti Istanbuli konventsioon.

Istanbuli konventsiooniga seoses vastuvõetud lähenemisviis näeb ette, et liidu rahaline osalus on võrdne suurrahastajate rahalise osalusega. Kõnealuse summa arvutamiseks otsustas Euroopa Liit konventsiooniga seotud kulud määrata järgmiselt:

a) konventsiooni eelarvekulu, st kulud, mis on otseselt seotud Luxembourgi konventsiooniga (ilma üldiste halduskuludeta) (A),

b) millele on lisatud halduskulud, mis moodustavad 27 % eelarvekuludest (B) = 27 %*A.

Lisaks selgitati, et Euroopa Liidu rahalist osalust ei tuleks võtta arvesse, kui arvutatakse punktis (A) osutatud eelarvekulusid.

Kui otsus, millega määratakse kindlaks liidu seisukoht liidu rahalise toetuse arvutamise meetodi kohta, on vastu võetud, tehakse ettepanek edastada see Euroopa Nõukogu sekretariaadile ja saada kirjavahetuse teel kinnitus selle kohta, et nad nõustuvad liidu pakutud arvutusmeetodiga. Sellele peaks järgnema ministrite komitee otsus teha erand ja mitte kohaldada 2022. aasta resolutsiooni, mille kohaselt liikmesriigid hääletavad vastavalt asjaomase nõukogu otsusega kindlaks määratud ühisele seisukohale.

Kuna liidu rahalise osaluse arvutamise meetodit ei ole veel ametlikult kinnitatud ja puuduvad konventsioonist tulenevate kulude usaldusväärsed arvutused (konventsioon ei ole veel jõustunud ja kulud sõltuvad mitmest asjaolust, sh konventsiooniosaliste arvust), ei ole võimalik prognoosida liidu eelarve täpseid kulusid. Euroopa Nõukogu on siiski mitteametlikult edastanud võimalike kulude kalkulatsiooni ajavahemikuks 2028–2031:

Aasta:	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
Hinnangulised otsesed kogukulud (tuhandetes eurodes)		305,7	311,8	592,7 604,6
Kaudsed kulud 27 %	82,5	84,2	160,0	163,2
ELi rahalise osaluse üldine baas (tuhandetes eurodes)	388,2	396,0	752,8	767,8

ELi rahaline osalus (tuhandetes eurodes) 49,5 50,5 96,1 98,0

Eespool esitatud arvutuste tegemisel lähtuti järgmistest eeldustest:

- konventsioon jõustumine 2028. aastal (8 ratifitseerimist, sealhulgas 6 liikmesriiki) ja ratifitseerimiste lisandumine (kuid alla 25) selle ajavahemiku jooksul;
- töötajad: 2 (1A, 1B) aastatel 2028–2029, suurendatakse 4ni (2A, 2B) aastatel 2030–2031;
- kolm koosolekut aastas (kaks järelevalvemehhanismi (GRAVO – kaheksa liiget) koosolekut ja üks konventsiooniosaliste komitee koosolek);
- kohaldatud inflatsioon 2 % aastas;
- GRAVO teeb otsuse oma kodukorra kohta ise; eeldatakse, et kogutud teabest piisab ja selle ajavahemiku jooksul tuleb teha vaid üksikuid visiite, kui sedagi.

Kohaldatav rahalise osaluse määr on võrdne suurrahastaja rahalise osaluse määraga 2026. aastal (12,7607 %). Kõnealust määra ajakohastatakse igal aastal vastavalt resolutsioonile Res(94)31, mis käsitleb meetodit, mille alusel arvutada liikmesriikide rahalise osaluse osakaal Euroopa Nõukogu eelarves. Kui ratifitseerimiste arv selle ajavahemiku jooksul on väiksem, võib aastate 2030–2031 kulusid vähendada (või suurendada, kui ratifitseerimiste arv on suurem, kuigi see on vähem tõenäoline).

1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus

☐ **Piiratud kestusega**

– ☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA

– ☐ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

☒ **Piiramatu kestusega**

– Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,

– millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id)[2]

☒ **Eelarve otsene täitmine** komisjoni poolt

– ☒ tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

– ☐ rakendusametite kaudu

☐ **Eelarve jagatud täitmine** koostöös liikmesriikidega

☐ **Eelarve kaudne täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

– ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;

– ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);

– ☐ Euroopa Investeerimispangale ja Euroopa Investeerimisfondile;

– ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;

– ☐ avalik-õiguslikele asutustele;

– ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;

– ☐ avalikke teenuseid osutavatele liikmesriigi eraõiguslikele asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;

– ☐ asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud ELi lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis;

– ☐ liikmesriigis asutatud asutustele, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi eraõigust või liidu õigust ja kellele võib kooskõlas valdkondlike normidega usaldada liidu rahaliste vahendite või eelarveliste tagatiste haldamise niivõrd, kuivõrd selliseid asutusi kontrollivad avalik-õiguslikud asutused või avalikke teenuseid osutavad eraõiguslikud asutused ja kontrollivad organid annavad neile solidaarvastutuse vormis piisavad finantstagatised või samaväärsed finantstagatised, mis võivad iga meetme puhul piirduda liidu toetuse maksimumsummaga.

[2] Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud BUDGpedia veebisaidil: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Kui konventsioon on liidu suhtes jõustunud, kutsutakse liitu üles maksma rahalist osalust. Liidu rahalise osaluse esimese maksmise tähtaeg algab kuupäeval, kui esitati kõnealune üleskutse liidu rahalise osaluse maksmiseks. Üks kolmandik summast tuleb üle kanda kahe kuu jooksul pärast kõnealust kuupäeva ja ülejäänud summa kuue kuu jooksul.

Kõik järgmised rahalised osalused arvutatakse ja makstakse korra aastas.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

Nagu eespool selgitatud, on ettepaneku kohase kavandatava liidu rahalise osaluse summa arvutamise meetodi aluseks lähenemisviis, mida kohaldati liidu rahalise osaluse arvutamisel Euroopa Nõukogu Istanbuli konventsiooniga seoses tekkinud rahaliste kuludega.

Kõnealust arvutusmeetodit (Istanbuli meetodit) peetakse asjakohasemaks kui meetodit, mis on sätestatud ministrite komitee resolutsioonis CM/Res(2022)6 rahalise korra kohta Euroopa Liidu ja kolmandate riikide osalemiseks Euroopa Nõukogu konventsioonide järelmehhanismides, sest selles ei võeta arvesse, et liit sõlmib konventsiooni koos liikmesriikidega, kes Euroopa Nõukogu liikmetena juba teevad osamakse Euroopa Nõukogu üldeelarvesse, millest konventsiooni kulusid peamiselt rahastatakse.

Istanbuli meetodi kohaselt peab liidu rahaline osalus olema võrdne suurrahastaja rahalise osalusega. Asjaomane määr on 2026. aastal 12,7607 %. Nagu eespool selgitatud, ajakohastatakse kõnealust määra igal aastal vastavalt resolutsioonile Res(94)31, mis käsitleb meetodit, mille alusel arvutada liikmesriikide rahalise osaluse osakaal Euroopa Nõukogu eelarves.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Ei kohaldata.

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)

Käesolev otsus ei mõjuta komisjoni olemasolevate kontrollimeetmete kulutõhusust.

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Komisjon katab otsuse jaoks vajalikud assigneeringud komisjoni suhtes kohaldatavatest olemasolevatest pettuste ennetamise, kontrolli ja auditeerimise meetmetest. Euroopa Nõukogu kohaldab oma pettuste ja õigusnormide rikkumise ennetamise norme ja menetlusi.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

Hinnang alates 2028. aastast kuludele ja personalile avalduva mõju kohta on lisatud näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 üle peetavate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse kaudu. Kõik assigneeringud ja töötajate arv alates 2028. aastast on soovituslikud.

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata[1]	EFTA riigid[2]	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid[3]	Muud kolmanda riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
2	Õigusprogrammi toe eelarverida	Liigendamata	EI	EI	EI	EI
	[XX.YY.YY.YY]	Liigendatud/liigendamata	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI
	[XX.YY.YY.YY]	Liigendatud/liigendamata	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata	EFTA riigid	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid	Muud kolmanda riigid	Muu sihtotstarbeline tulu

[1] Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.
[2] EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.
[3] Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

	[XX.YY.YY.YY]	Liigendatud/liigendamata	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI
	[XX.YY.YY.YY]	Liigendatud/liigendamata	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI
	[XX.YY.YY.YY]	Liigendatud/liigendamata	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

– ☐ Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist.

– ☒ Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr	2

Õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat			Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**[1]	Aasta **2033**[2]	Aasta **2034**[3]	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
Tegevusassigneeringud										
Õigusprogrammi toe eelarverida	Maksed	(1a)	0,050	0,051	0,096	0,098	0,098	0,098	0,098	**0,589**
	Maksed	(2a)	0,050	0,051	0,096	0,098	0,098	0,098	0,098	**0,589**
Eelarverida	Maksed	(1b)								**0**
	Maksed	(2b)								**0**
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud[4]										
Eelarverida		(3)								**0**

[1] Euroopa Nõukogult on saadud ainult prognoos liidu rahalise osaluse tõenäolise summa kohta (arvutuse tegemise Istanbuli lähenemisviisi põhjal) aastateks 2028–2031. Võib siiski eeldada, et rahaline osalus ühtlustub üldiselt pärast 2031. aastat, sest lähtutakse sellest, et pärast nimetatud aastat konventsiooniosaliste arv ega konventsiooni rakendamise järelevalve kulud enam märkimisväärselt ei suurene.

[2] Samas.

[3] Samas.

[4] Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

assigneeringud KOKKU	Maksed	= 1a + 1b + 3	**0,050**	**0,051**	**0,096**	**0,098**	**0,098**	**0,098**	**0,098**	**0,589**
DG JUSTi	Maksed	= 2a + 2b + 3	**0,050**	**0,051**	**0,096**	**0,098**	**0,098**	**0,098**	**0,098**	**0,589**

			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
			2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
Tegevusassigneeringud KOKKU	Maksed	(4)	0,050	0,051	0,096	0,098	0,098	0,098	0,098	**0,589**
	Maksed	(5)	0,050	0,051	0,096	0,098	0,098	0,098	0,098	**0,589**
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	0	0	0	0	0	0	0	**0**
RUBRIIGI <….> assigneeringud KOKKU 2	Maksed	= 4 + 6	**0,050**	**0,051**	**0,096**	**0,098**	**0,098**	**0,098**	**0,098**	**0,589**
Mitmeaastase finantsraamistiku	Maksed	= 5 + 6	**0,050**	**0,051**	**0,096**	**0,098**	**0,098**	**0,098**	**0,098**	**0,589**

Hinnang alates 2028. aastast kuludele avalduva mõju kohta on lisatud näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 üle peetavate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse ja juhtimismehhanismi kaudu.

Kuludele ja personalile avalduv mõju ei piirdu ainult käesoleva ettepanekuga, vaid laieneb ka järgmisele õigusaktile: „Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS, mis käsitleb Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse konventsiooni Euroopa Liidu nimel allkirjastamist küsimustes, mis **on seotud** õigusalase koostööga tsiviil- ja kriminaalasjades“. Seda selgitab asjaolu, et nende kahe ettepaneku rakendamine on üksteisega olemuslikult seotud (ühised meetmed ja vahendid). Kahe ettepaneku esitamine on põhjendatud erinevate õiguslike alustega (vt seletuskiri), mis järgivad erinevaid seadusandlikke menetlusi, ja seetõttu ei saa neid ühes ettepanekus kombineerida.

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik		4	„Halduskulud“[5]							
DG: JUST			Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
• Personalikulud			0,194	0,194	0,194	0,194	0,194	0,194	0,194	**1,358**
• Muud halduskulud			0,003	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003	0,003	**0,021**
DG JUST KOKKU	**0,197**		**0,197**	**0,197**	**0,197**	**0,197**	**0,197**	**0,197**	**1,379**	**1,358**

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 4 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	**0,197**	**0,197**	**0,197**	**0,197**	**0,197**	**0,197**	**0,197**	**1,379**

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
RUBRIIKIDE 1–4 assigneeringud KOKKU	Maksed	**0,247**	**0,248**	**0,293**	**0,295**	**0,295**	**0,295**	**0,295**	**1,968**
Mitmeaastase finantsraamistiku	Maksed	**0,247**	**0,248**	**0,293**	**0,295**	**0,295**	**0,295**	**0,295**	**1,968**

[5] Vajalike assigneeringute kindlaksmääramiseks tuleks kasutada aastaseid keskmisi kulunäitajaid, mis on kättesaadavad BUDGpedia veebilehel.

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (ei täideta detsentraliseeritud asutuste puhul)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid ⇩			Aasta **2028**		Aasta **2029**		Aasta **2030**		Aasta **2031**		Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						**KOKKU**	
	VÄLJUNDID																	
	Väljundi liik[6]	Keskmine kulu	Ei	Kulu	Ei	Kulu	Ei	Kulu	Ei	Kulu	Ei	Kulu	Ei	Kulu	Ei	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku
ERIEESMÄRK nr 1[7]…																		
- Väljund																		
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku																		
ERIEESMÄRK nr 2 ...																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 2 kokku																		
KOKKU																		

6 Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

7 Vastavalt punktile 1.3.2 „Erieesmärgid“.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

– ☐ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	2028–2034 KOKKU
RUBRIIK 4								
Personalikulud	0,194	0,194	0,194	0,194	0,194	0,194	0,194	**1,358**
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
RUBRIIK 4 kokku	**0,194**	**0,194**	**0,194**	**0,194**	**0,194**	**0,194**	**0,194**	**1,358**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
KOKKU	**0,194**	**0,194**	**0,194**	**0,194**	**0,194**	**0,194**	**0,194**	**1,358**

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse assigneeringutest, mille asjaomane peadirektoraat on kõnealuse meetme haldamiseks juba andnud, ja/või peadirektoraadi sees ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

Hinnang alates 2028. aastast kuludele ja personalile avalduva mõju kohta on lisatud näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 üle peetavate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse kaudu. Kõik assigneeringud ja töötajate arv alates 2028. aastast on soovituslikud.

3.2.4. Hinnanguline personalivajadus

– ☐ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist

– ☒ Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina[1]

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	1	1	1	1	1	1	1

[1] Palun täpsustage tabeli all, mitu täistööaja ekvivalenti märgitud arvust on meetme haldamiseks juba määratud ja/või on võimalik Teie peadirektoraadis ümber paigutada ning milline on Teie koguvajadus.

20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)		0	0	0	0	0	0	0
(kaudne teadustegevus)		0	0	0	0	0	0	0
(otsene teadustegevus)		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige)		0	0	0	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)								
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)		0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)		0	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida	• peakorteris	0	0	0	0	0	0	0
[XX.01.YY.YY]	• ELi delegatsioonides	0	0	0	0	0	0	0
(lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0	0	0	0
(lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 4		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 4 välja jäävad kulud		0	0	0	0	0	0	0
KOKKU		1	1	1	1	1	1	1

Ettepaneku rakendamiseks vajatav personal (täistööaja ekvivalendina)

Komisjon:

	Kaetakse komisjoni talituste olemasolevast personalist	**Erakorraline lisapersonal***		
		Rahastatakse rubriigist 4	**Rahastatakse BA ridadelt**	**Rahastatakse tasudest**
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad	1 täistööaja ekvivalent (AD ametikohad) – komisjoni ümberpaigutamisreservist	ei kohaldata	ei kohaldata	ei kohaldata
Koosseisuväline personal (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)	ei kohaldata	ei kohaldata	ei kohaldata	ei kohaldata

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	**Komisjon** Ettepaneku rakendamiseks on vaja **õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadis 1 täistööajale taandatud töötajat (õigusametnik)**, kes muu hulgas teeb järgmist: 1) koordineerib liidu nimel võetavaid seisukohti konventsiooniosaliste komitees iga otsuse kohta, mille komitee vastu võtab, ja Euroopa Nõukogu ministrite komitees otsuste kohta, mis on seotud konventsiooniga; 2) osaleb liidu nimel konventsiooniosaliste komitee koosolekutel; 3) osaleb konventsiooni rakendamise järelevalves. Muude liidu ratifitseeritud Euroopa Nõukogu õigusaktidega (nt Istanbuli konventsioon) seotud kogemused näitavad, et asjaomase töökoormusega toimetulekuks võib vaja olla ühte täistööajale taandatud töötajat. Praegu ei suuda õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat ühte täistööajale taandatud õigusametniku ametikohta olemasolevate ressurssidega täita. Võttes arvesse praegust töökoormust kohustuslike ja esmatähtsate toimikutega tegelemisel, ei ole seda vajadust võimalik õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi sisese ümberpaigutamisega täielikult rahuldada. Täiendav ümberpaigutamine kahjustaks komisjoni järgmise aasta tööprogrammi lisatud poliitiliselt tundlike ja esmatähtsate algatuste (nt algatused, mis on seotud sõjaga Ukrainas, demokraatia kaitse ja konkurentsivõimega) õigeaegset elluviimist. Samuti kahjustaks see praegusi prioriteete, nagu parem õigusvaldkonna *acquis*’ täitmise tagamine.
Koosseisuvälised töötajad	ei kohaldata

Hinnang alates 2028. aastast kuludele ja personalile avalduva mõju kohta on lisatud näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 üle peetavate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse kaudu. Kõik assigneeringud ja töötajate arv alates 2028. aastast on soovituslikud.

3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade

Digi- ja IT-assigneeringud KOKKU	Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
RUBRIIK 4								
Institutsiooni tasandi IT-kulud	0	0	0	0	0	0	0	**0**

RUBRIIK 4 kokku	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele	0	0	0	0	0	0	0	**0**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
KOKKU	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

– ☒ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu

– ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomases rubriigi mittesihtotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu

– ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist

3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

– ☒ ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist

– ☐ näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

3,3. Hinnanguline mõju tuludele

– ☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele

– ☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

  – ☐ omavahenditele

  – ☐ muudele tuludele

– ☐ märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju[2]						
		Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**
Artikkel ….								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

4. DIGIMÕÕDE

4.1. Diginõuded

Ei kohaldata.

4.2. Andmed

Ei kohaldata.

4.3. Digilahendused

Ei kohaldata.

4.4. Koostalitlusvõime hindamine

Ei kohaldata.

4.5. Digimõõtme rakendamist toetavad meetmed

Ei kohaldata.

[2] Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 10 % sissenõudmiskulude mahaarvamist, nagu on ette nähtud dokumendis COM(2025) 574.